

MAGYARSÁG

POLITIKAI NAPILAP.

Előfizetési árak:
 Helyben egy hónapra 1 kor., negyedévre 3, fél évre 6, egész évre 12 kor.
 Vidéken: egy hónapra 1 kor., 20 fill., 1/4 évre 3 kor. 60 fill., 1/2 évre 7 kor., 1 évre 14 kor.
 Egyes szám ára 4 fillér (2 kr.).

Felelős szerkesztő:
BARTÓK LAJOS.
 Kiadótulajdonos:
 WERBŐCZY KÖNYVNYOMDA R.-TÁRSASÁG.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: IV. ker., Vármegye-utca 11—13.
 Apró hirdetések ára: egy szó 2 fill., vastagabb betűvel 4 fill.
 Hirdetések petit számítással, dijszabás szerint.

Osztrák dicséret.

A magyarnak soha sem volt jellemvonása a hiuság, ezért hát bátran elmondhatjuk, hogy mindnyájunknak jól esett az a dicséret, a melylyel a bécsi meteorológiai intézet igazgatója bennünket Ó-Gyalán elhalmozott. Poharát emelte arra az országra és kormányra, a mely a tudományt megbecsüli, hogy egymásután építi és alapítja a tudományos intézeteket. Azért vagyunk olyan nagyra ezzel az elismeréssel, hogy külön is megemlékezünk róla, mert ellenséges táborból jő, olyan helyről, a honnan jót nem, csak rosszat szoktak rólunk mondani és világgá kürtölni.

Valamit hát mégis produkáltunk, a mit még az osztrák is megdicsér. És megdicséri érte országunkat és kormányunkat. Ez nagy dolog. Hiszen az osztrákot már gyerekek korától kezdve úgy neveik, hogy Magyarországot előbb-utóbb elnyelendő barbár tartománynak tekintse. A Széll-kormány pedig minden lojalitása mellett sem számíthatott, talán nem is számított arra, hogy itthon elért sikereiért a

Lajthán-tulról magasztalják. És mégis megtörtént.

Ugy kell lenni, hogy a tudomány csakugyan közelebb hozza az embereket és a népeket egymáshoz. A tudomány megbecsülésében a magasabb célok felé való törekvés nyilatkozik meg s ezt még a rosszakaró sem meri kicsinyelni. Legkevésbé kicsinyelheti nálunk, a kikről tudja, hogy óriási küzdelmet folytatunk a létért, hogy nincs tér, a melyen természeti akadályok és ezer belső és külső ellenség ne akadályozná mozgásunkat, haladásunkat. Valóban isten csodája, hogy annyi sorscsapás, áldatlan harc és átszenvedett gonoszság után még megtudtuk őrizni lelkünk jobb felét, a magasba törést. Évszázadokon át vigyáztak rá, hogy valahogyan fel ne világosodjunk nagyon és ki ne nőjjünk a bilincsekből, a rab-szolgaságból. De mind hiába, a magyar őserőt elnyomni nemhogy századok, de évezredek sem elegendők. Minden zsarnokság hiába való s legfeljebb arra jó, hogy ez az őserő annál hatalmasabban törjön elő. Ime odavittük, hogy az ellenség tudósai is meg-

hajtják előttünk a zászlót, megdicsérnek.

S milyen üdvös hatása volna ennek az osztrák dicséretnek, ha nagyreményű fiatal-ságunk meg akarná érteni. Ha meggondolná és meggyőződésévé válnék, hogy nemcsak a fegyver és a politika teszi nagygyá a nemzeteket, hanem a tudomány ápolása és a szellemi haladás is. Sőt, hogy ez utóbbi maradandóbb dicsőséget biztosít a nemzeteknek. Mert míg a fegyverrel kivívott diadalok csak jobban elkeserítik a leterített ellenséget s gyűlöletet szítanak, míg a politikai sikerek alatomos rosszakaratot plántálnak az ellenfél szívébe s örökké talpon kell lennünk, hogy az elért eredményt megvédjük: addig a tudomány terén aratott győzelem barátunkká teszi az egész világot. Ezt a győzelmet meg sem kísérik kiragadni kezünk-ből, mert ez elidegeníthetlen. Eljöhettek hozzánk és kérhelnek belőle, de el nem vehetik tőlünk soha.

És mégis milyen egészen más a mi fiataljaink gondolkozása. Elég csak a napokban lefolyt választási küzdelmekre

viesszapillantunk. Még társas-életüket is megmetyelyezte a politika s a nagy elvek, nagy eszmék honából lelökte őket a mindennapiasság sivár mezejére. Mondják, hogy ennek sem a fiatalság az oka, hanem hogy konkolyhintők jártak közöttük, a kiknek öröme lett letörölni az ifju lelkekről az idealizmus himporát. És valószínű, hogy igazuk van azoknak, a kik ezt mondják. A fiatal-ságnak tényleg nincsenek vezetői nálunk s a kik vezetnek, vagy vezetésére hivatva volnának, nem állanak feladatuk magaslatán.

Igy esik meg aztán, hogy osztrák dicséretre s annak tanulságaira kell felhívunk ifjuságaink figyelmét. Idegen dicséretből kell kimutatnunk, mi legyen a komoly és férfias törekvés végső és igazi célja. A tudományosság iránti lelkesedést, a tudományok önzetlen művelését nálunk alig ismerik. Alig van egy-két tanárunk, a ki a maga tudományával összeforrott volna, a tudományáért élne-halna. Vajjon hány tanárt ismerünk, a ki inkább tudóssá, mint képviselővé, vagy bankdirektorra szeretne válni?! Hanem azért

A „MAGYARSÁG” TÁRCZAJA.

A remekmű.

I ta: Henry de Forge.

I.

— Szegény barátom, tehát soha sem fogsz teljes sikert aratni?

Gunyos és megvető hangon vette oda férjének ezeket a szavakat Dubreuil Mártha Pierre. Lehajtottta fejét és válasz nélkül, idegesen gyűrte össze azt a papírlapot, a melyre irt. Már vagy huszadszor történt meg, hogy neje ilyen megjegyzéseket tett s a legrosszabb az volt, hogy nem tudott megmenekülni attól a fájdalmas gondolattól, hogy alapjában véve feleségének igaza van.

Igen, képtelen volt arra, hogy oly művet teremtsen, a mely mások fölé emelje; meg kellett elégednie azzal, hogy apróságokat írjon, megrendelésre cikkeket készítsen.

Valamikor, kezdetben, a mikor első könyve, egy regény, megjelent, a melyet féltéken, saját költségén

adott ki, a legvérmesebb reményekkel, a legszebb önbizalommal volt eltelve: környezete hitt tehetségében. De ah! azok, a kik akkor megbámulták, anyja és nővérei nagyon szerették és művét szeretettel és elnézéssel olvasták.

Csak neje, Márta, nyitotta meg szemét beszédével, a melyben keserű megvetés rejtett, kemény, gunyos tekintetével. Számtalanszor hozzáfogott a munkához, megkezdett egy érdelemteljes regényt, vagy tanulmány, gyengéd hangon irt mozgalmas drámát és mindannyiszor dühösen eltépte a teleirt lapokat és elmondta önmagának, hogy az, a mit irt, ostobaság és csak arra jó, hogy a tűzbe vessék.

Ezért nem tudott válaszolni Márta szemrehányásaira és végtelenül szenvedett akkor, a midőn völegénykorának sajnos, oly rövid, de boldog idejére visszaemlékezett; visszagondolt a kettőben tett sétákra, a csókokra és eskükre!... Szószegőnek tartotta önmagát, mivel nem tartotta meg ígértét házassága három évében. Márta sugárzó szépségét és ifjuságát hozta el neki. Ő köteles volt ennek ellenében te-

hetségét, reményeinek megvalósulását, egész vagyont adni.

Dubreuil asszonynak az idő azonban csak csalódásokat hozott; a tervek, a melyeket völegényével szőtt, teljesíthetetlen óhajok maradtak és be kellett érnie a köznapi élet sivatárságával.

— Nos gyermekem, — mondá Pierre — majd szerelmünkben találunk vigaszt.

A szegény fiu azokra a szép napokra gondolt, a melyek esküvőjüket megelőzték, majd házasságuk mézesheteire, a mikor neje oly vig volt, mint a madár. Mit törődött a közönség tetszésével és a muló dicsőséggel, ha övé volt Márta szerelme. De ez szavaira oly nevetéssel válaszolt, a mely megdermesztette.

— Tudod, Pierre, egyedül csak a szerelemből nem lehet megélni; — ez azokban a regényekben történhetik meg, a melyeket te irtsz, azaz inkább... irti akarsz!

Pierre szívében valami elpattant; de nem mutatta.

— Márta, szórakozni akarsz, — mondá nyugodtan — jól van, legyen részed benne.

II.

Ettől az időtől együttélésük kellemetességeinek végük volt; vége volt a hosszú bizalmas csacsogásoknak a kandalló mellett, vége mindazoknak az apróságoknak, a melyek a szerelmesek életét oly széppé teszik. Márta kedveért férje számtalan meghívást elfogadott színházba, táncmulatságokra, a társas élet minden látványosságára vitte nejét. Tavasszal kiállításra, versenyekre jártak, a nyarat a tengerparton töltötték. És minthogy Pierre nem szerzett elég pénzt ehhez, a sok kiadáshoz titokban kölcsönöket vett föl, hogy az új költségeket fedezhesse.

Ilyenkor azután Márta mosolyogva jegyezte meg:

— Mégis csak aranyos férj vagy. És őt boldoggá tette neje mosolya, a melyben most oly ritkán volt része.

Mártát mindenhol bámulták, ünnepezték, kényeztetették; de értette is a módját, hogy hogy kell csinosnak lenni és oly büszke, oly láthatóan boldog volt diadalai miatt; kérdezték nevét; a kis „igy, meg úgy“, a jelentéktelen író neje, volt a válasz,

mégsem esünk kétségbe. Az az őserő, a mely az Ó-Gyallán elhangzott idegen dicséretet ki tudta vivni, meg fogja teremteni a magyar tudományosságát is.

Budapest, okt. 1.

Mezei Mór beszámolója. Az egyenest érő beszámoló beszédek során, melyek mind a tavaszi választások vészirtnökei, Mezei Mór is meg fogja tartani a magáét. A Lipótváros képviselőjének beszéde igen figyelemreméltónak ígérkezik s választókerülete nagy érdeklődéssel várja s lehetőleg ünnepélyesen készülnek Mezeit fogadni és üdvözölni. A lipótvárosi választók legtekintélyesebb része ugyanis teljesen méltatlannak tartja azon ellenjelölt állítási velleitásokat, a mik kéz alatt régóta tervszerűen üzentnek egy suttymban lappangó párttöredék által, mely a kerületben egyszer már elbukott, jelöltjét dugaszban is tartja. E tendenciákkal szemben a választók nagy zöme tisztában van azzal, hogy Mezei, mind politikai jelentékenység, mind egyéni komoly képességei következtében a leghivatottabban képviselte eddig a Lipótvárost kereskedelmi érdekeivel s a lojális méltánylásból sem bízhatják a főváros kerületében a mandátumot, melyet egykor *Wahrmann* viselt, másra mint *Mezeire*; *Sándor* Pálra csak azt a mandátumot bízhatnák, a melyet *Megyeri Krausz* Lajos viselt. Nagy tüntetéssel készül tehát a Lipótváros bizalmát manifesztnálni Mezei iránt a beszámolókor, mely a fővárosi Vigadóban fog megtartatni, valószínűleg e hó 14-ikén, vasárnap.

Az új bányatörvény. A bányatörvény hiányainak elenyésztése s hézagainak pótlása céljából az igazságügyminiszter, a pénzügyminiszterrel egyetértésben, új bányatörvény alkotását határozta el. Eddig azonban csak az alapelvek állapították meg, melyekre nézve a pénzügyminisztérium már megtette észrevételeit s most az előmunkálat, a törvényjavaslat kidolgozása végett az igazságügyi minisztérium kodifi-

káló osztályához tétetett át. Mihelyt ez a munkálatával elkészül, ankétet fognak a javaslat megvitatása céljából egybehívni, de erre ebben az esztendőben alig kerül sor.

A kassai gazdasági kongresszus. A „Magyarság” 89-ik számában azt írta, hogy a Kassán tartandó gazdasági kongresszus „epochalesz a magyar gazdasági és társadalmi történetben”. Több oldalról vettünk azóta felszólalásokat, a melyekben az illetők annak adnak kifejezést, hogy a „Magyarság” ezzel a kijelentéssel a „tulzó agrárius” tendenciákat helyesli. A felszólalásokat őszintén megnyugtathatjuk, mert a mi programunk egyetlen tulzó irányzatnak sem lehet hive, hiszen akárhánszor kijelentettük már, hogy mi a gazdasági, kereskedelmi és ipari érdekeknek egyaránt való előmozdítását célozzuk és nincsen szándékunkban a társadalomnak egyes rétegét mások rovására különösen pártolni. Feladatunk abban rejlik, hogy a tulzók által szított ellentétek kiegyenlítését segítsük elő s így természetes, hogy minden irányban fentartjuk magunknak azt a jogot, hogy tárgyilagos kritikát gyakoroljunk tehát a kassai kongresszussal szemben is ezen az állásponton vagyunk. Az igazságot itt éppen úgy fogjuk kimondani, mint más alkalmakkor tettük.

Beszámolók.

A tegnapi vasárnapot még két képviselő használta fel, hogy választói körében megjelenjen és körvonalozza eddigi és ezután álláspontját. Az egyik

Biró Lajos

a gyöngyös-patai kerület orsz. képviselője, a ki Cságon tartotta beszámolóját.

Beszédeben kiemelte az új rendszer előnyeit s kivált Széll Kálmánnak azt az érdemét, hogy a monarchia két államának szorosabb összehozására irányított s alkotmányunkat veszélyeztető politikát megfojtotta, hogy továbbá az osztrák vámszövetség és a

kereskedelmünkre mérvadó többi államokkal kötött kereskedelmi szerződéseink lejáratának idejét összehangba hozta s végül, hogy a tiszta választások bizosításán kívül tisztességes kormányzati szellemet is teremtett.

Azután kiterjeszkedett az országban és a parlamentben levő pártfrakciókra és az azok között lappangó széthuzásra, holott a nemzetnek soha annyira szüksége nem volt az összetartásra, mint a jelen viszonyok között, a midőn az Ausztriával való tárgyalás küszöbén állunk.

A gazdasági kiegyezés illetve a kereskedelmi szerződések megkötésénél a minden magyar vagyon ősforrásának, a mezőgazdasági terményeknek kellő védelemben kell részesülniök. Ha ez nem volna lehetséges — úgy mond — az ország gazdasági érdekeinek teljes megoltalmazása mellett, úgy föl a sorompóval! Van időnk elkészülni az egész vonalon. Mert például a mai olasz borvám mellett milliókat költeni a szőlők rekonstrukciójára, vagy nézni a budapesti gabonapiacson a szerb buzát, a vásártéren pedig a szerb marhát s a vendéglőben enni a bécsi lust, egy részeg milliomos, de nem egy szegény országhoz méltó gazdálkodás. És ez oly fontos kérdésnél teljes bizalmam van a földművelésügyi miniszterben. Nemsak talentum, de érzékkel is bír hivatásának betöltésében. A művelt nyugatot a szocializmus réme fenyegeti, nálunk is fölütötte fejét s egy ügyes, csekélykéknek látszó, de eredményében és kihatásában áldásos intézkedésével a miniszter fölszögessé tette a szuronyt s megmentette a szegény elbolondított népet e kórtól de a pillanatnyi gyors segílyt nemokára követte a rendszeres gyógykezelés, az áldásos preventív törvények sorozata, úgy, hogy bátran mondhatjuk, hogy az elhagyott szegény magyar parasztnak legjobb orvosa *Doktor Darányi*. Hála e markirozásért a *Pester Lloyd*nak.

Beszéde végén az újabb szociális és mezőgazdasági törvényekkel foglalkozik és kijelenti, hogy a mostani kormány programját egész odaadásával támogatja.

Biró Lajost a nagyszámmal megjelent választók lelkesen megüljenezték. A másik beszámoló

Polónyi Géza

tartotta Szoboszlón. Választói előtt a következőket mondotta:

Magyarországon soha oly mérvű vesztegetés, erőszak, visszaélés nem volt, mint az elmúlt választás alatt, melyből az ország közvéleménye meghamisítva került az országgyűlésbe. Bánffy Dezső szerint ez mind csupán azért történt, hogy az Ausztriával megkötendő egyezségél Magyarország jogait odadobják. Ezért kellett megbuknia Bánffynak.

Az ellenzék harca ezért nem Bánffy Dezső személye ellen irányult, hanem az erkölcstelen rendszer és törvénytörés ellen, melyeket a múlt választáson elkövettek.

E harcvezetést akarták elérni, hogy olyan rendszerváltozás álljon be, a mely a tiszta választásokkal lehetővé tegye a nemzet közvéleményének őszinte és nyílt megnyilatkozását. S habár az új választási törvény a fuvarbér és élelmezési díjak tekintetében oly intézkedéseket tartalmaz, melyek újabb visszaélésekre fognak vezetni, mégis ez a törvény megközelítőleg hozzájárul ahhoz, hogy a választások tisztábbak lesznek. Ez az egyik eredmény. A másik az, hogy a tisztviselők korteskedése megszűnik.

A jövődő alakulása szempontjából nagyon is fontos dolog az, hogy az obstrukció következtében a nemzeti párt belépett a szabadelvűpártba. Az ő teljes érvényesülésük az alkotmányosság diadala volna. Ámde a Tiszapárt ezt megakadályozza. Ezért a szabadelvűpártban ez a két ellentétes áramlat össze fog ütközni, ha előbb nem, a választások után, a mikor is új kormánypartí alakulás lesz. Ezt az eshetőséget a függetlenségi pártnak meg kell figyelnie. A testvéries együttartás alapelveihez való szilárd ragaszkodás lesz ama biztos foglyer, melylyel a párt az ország függetlenségét előbbre viheti. Ehhez azonban az kell, hogy a függetlenségi párt többségre jusson, a mi csak az általános választói jog útján lehetséges.

valamilyen uré, a ki természetesen a háttérbe tartózkodik, közönyösen, neje sikerei iránt. Nem sokára már befolyásos emberek is érdeklődtek iránta; neve megjelent a lapokban és egy előkelő sportsman, egy valódi gróf, szerelmet vallott neki. Márta nevetett.

— Hagyjad csak, — mondá Pierrenek — ez az ember mulattat bókjaival! Tudod, hogy tisztességes asszony vagyok. És csak szabad egy kissé szórakoznom?

Dubreuil Pierre csak borzalmas mosolylyal válaszolt. Szívét marcangolta, a mikor arra a bolondra gondolt, a ki Márta bírása után törekedett. Arczul szerette volna ütni, minden ember előtt, de befolyásos volt: kimélni kellett. És a grófnak méltóztatott, hogy iránta érdeklődjék.

— Irjon nekünk egy darabot, fiatal barátom — mondotta rendszerint — majd adok önnek ajánlatokat. Hisz ha az embernek ily szép neje van, kell, hogy tehetsége is legyen.

— Igen, Pierre, — sürgeté Márta — miért nem szerzel valamely feltűnést keltő művet? Hisz az élet

nincs pszichológiai esetek híján és ezeket tanulmányozhatod. Dolgozzál.

És egy este Pierre az asztalhoz ült, abban a tengerparti fogadó kis szobájában, a hol nyaraltak, míg neje a sok táncztól fáradtan elaludt, fejét gondolkozva kezeibe támasztá és szomoruan mondá: „Márta szerelmének vége”.

Előtte üres füzet feküdt. Az éjtiszta és derült, miként a tengerparti éjszakák, világos, csillagos és csendes volt.

— Talán vigaszt találok a munkában?

Lázasan nyult a tollhoz és gondolatait követve, irni kezdett.

Szomorú dolgokat írt; olyanokat, a melyek oly szomorúak voltak, mint az, a mi szívében volt, a melyek elmúlt örömeiről, jelenlegi bánatáról beszéltek, a boldog emlékekről és iszonyu szenvedésekről. És emberek keletkeztek: először ő maga, könnyen fölismerhetően, azután Márta és végre a gróf, a gyűlölt vetélytárs. Egész éjjel az asztalnál ült és egy szindarabot szerzett, telve élettel, mozgalmassággal.

— Te már fölkelteél, Pierre? —

kiáltá Márta, a midőn fölébredt. — Ugyan miért dolgozol oly szorgalmasan?

— Mit törődöl vele? — válaszolá hidegen, — hisz tudod, hogy semmiféle rendes dologra nem vagyok képes.

De ezentul minden éjjel, miután Márta elaludt, zajtalanul felkelt ágyából, hogy dolgozzék! És sajátos! Érezte, hogy most sikerülnie kell, hogy létre fogja hozni azt, a mit előbbi műveinél létrehozni nem tudott.

III.

Néhány nap mulva nejevel visszatért Párisba. Nehezen bucsuzott attól a kis helytől, a hol végre bánata közt egy kis örömet is talált. De Márta boldog volt, hogy visszatérhetett, annál is inkább, mert hűségés udvarlója, a gróf, megígérte, hogy tiszteletére oly ünnepélyeket fog rendezni, melyeken egész Páris előkelő társasága részt vesz.

— Tolni fogjuk férjét — mondá pártfogói hangon.

— Dolgozz, Pierre — tevő hozzá Márta — a gróf ajánlata sokat

ér. Nem szabad felhasználatlanul hagyni.

Dubreuil Pierre nem felelt. Bármí történt is, egykedvű maradt és úgy látszott, hogy legkevésbé sem törődött azzal, a mi körülötte történik. Egy napon azonban, egy szomorú étkezés után így szólt nejehez:

— Képzeld, a napokban a Gimnase-színházban darabomat fogják előadni.

— Ej, ej, — mondá a fiatal asszony, a ki kíváncsi lett — hisz erről még mit sem szóltál nekem?

— Minek? Műveimmel mindeideig oly kevés szerencsém volt, hogy senkinek sem akartam róla szólni, még neked sem.

Márta őszintén örült. Hisz alapjában véve nem volt rossz és a gondolat egy oly premiérre, a melyen férje darabját adják elő, melyről majd minden újság ír, és a melyen ő nagy társaság közepette szép ruhában fog megjelenni, számára új mulatság volt. Örövendve esőkolta meg Pierret mindkét arcán.

— Boldog vagy e miatt Márta? Látnod, dolgoztam, sokat dolgoztam!

Szólt ezután még a börzéről, melyet élesen megtámadott, kijelentve, hogy sorompóba fog állani a kiszípolozókkal szemben s megvédi a nép érdekeit. Végül kijelentette, hogy mindkét néppárt veszedelmes az országra: az is, a melyiket Zichy Nándor, és az is, a melyiket Bánffy-Tisza vezet.

A beszámoló után banket volt Polónyi tiszteletére.

SZÉKESFŐVÁROSI ÜGYEK.

× **A mérnöki hivatal újja szervezése.** A főváros tanácsa már régen tervbe vette, hogy a városi mérnöki hivatal újja szervezi. Rényi főjegyző már tényleg hozzá is kezdett a tervezeti szabályzat elkészítéséhez s ezt megelőzőleg tanulmányozta a mérnöki hivatal minden egyes osztályát, hogy kellő világításban láthassa a mostani állapot hátrányos voltát. Ezzel kapcsolatban a mérnöki hivatal osztályai is cserényen dolgoznak, hogy így az újja szervezés mielőbbi megvalósulását előmozdíthassák.

× **Fertőzött kutak a Városligetben.** A tanács a városligeti kutak vizeit, miután ezek ellen több panaszos főlészólas történt, vegyi vizsgálat alá vétette. A vegyszeri és tápszervizsgáló intézet a vizsgálatot megajtette, melynek eredményéhez képest az Iparcsarnok mögött levő, továbbá az Erzsébet királyné-ut mellett fekvő kutakat, mint rothadó anyagokkal erősen fertőzöttnek, a közlekedési pavilon közelében levőt, mint rothadó anyagokkal fertőzöttet és a nagyvendéglő közvetlen közelében levő kutat, mint rothadó anyagokkal csekélyebb mértékben fertőzöttet lezárta, illetőleg leszerelte.

× **Megvizsgált előjáróság.** Mataska Alajos helyettes polgármester ma délelőtt vizsgálta meg az V-ik kerületi előjáróságát. A polgármester az összes hivatalok ügyvitelét a legnagyobb rendben találta.

× **Az Artézi-fürdő építése.** Ma délelőtt ülést tartott az Artézi-fürdő építése ügyében kiküldött albizottság, melynek többsége a mellett nyilatko-

zott, hogy a legdrágább tervezetet kell elfogadni. Ennek kivitele 2.580,000 koronába kerül.

Az albizottság revideálta a pénzügyi és gazdasági ügyosztálynak a jövedelmességre vonatkozó számításait, mert azt hiszi, hogy a befektetett pénz 7%₁₀ százalékos jövedelmezni.

A bizottság ezért javasolja a sürgős fölépítést.

Háboru Kinában.

Azt rebesgetik, hogy Kvang-Szu császár megbüntette Tuán herceget azért, mert a boxereket támogatta. A büntetés lefokozásból áll; a herceg annyi fillérrel kap majd kevesebb apanaszt, a hány ember életébe került a lázadás. Hogy Európa milliókat költött a lázadás folytán, az mellékes, ahhoz Tuán hercegnek és a kínaiaknak semmi közük. Elég, hogy a császár a büntetőrendeletet kiadta s ezzel is bebizonyította, mennyire méltányolja Németország álláspontját és respektálja követeléseit.

Hanem hát ezzel a büntetőrendelettel is úgy vagyunk, hogy nem tudjuk, ér-e valamit. Valahányszor ugyanis Kinalépfelkötetelő gyanánt, mindig az özvegy császárné áll előtérben, a kínai részről tett ígéreteket pedig mindig a császár írja alá. Hiszen Kvang-Szu császárról nemcsak azt terjesztették el, hogy detronizáltot, hanem azt is, hogy meghalt, megölték. Mi értéke lehet tehát annak az államiratnak, a melyet a császár ír alá.

De akárhogy áll is a dolog, a Tuán herceg büntetéséről kolportált hír annyit mindenesetre bizonyít, hogy a kínai illetékes körök szeretnének valamit teljesíteni Európa követeléséből.

Mai távirataink a következők:

London, okt. 1.

A *Standard*-nak jelentik Sanghainál 28-iki kelettel: Az itteni arsenálban éjjel-nappal hadiszerek előállításán dolgoznak. A hadiszereket északra és nyugatra küldik. Hír szerint a jancevölgyi alkirályok siettetik a kikötők védműveinek megerősítését. — *Times*-nak jelentik Honkongból 28-iki kelettel, hogy a keleti folyó vidékén egyre terjed a zavargás. Hír szerint

Tungkunban elpusztították a rajnavidéki misszió telepét. — A *Times*-nak jelentik Pekingből 24-iki kelettel: Az oroszok befejezték a nyári palota rendszeres kifosztását. Az összes tárgyakat összezsomagolták, hogy Oroszországba szállítsák. A vasut helyreállítása tárgyában még sem oszlottak el a nézeteltérések. Az oroszok meg akarják akadályozni az angolokat a vasut helyreállításában.

London, okt. 1.

A *Morning Post* sanghai-i távirata arra irányítja a figyelmet, hogy Tuán herceget nem degedülták, hanem csak pénzbüntetésre ítélték. Sanghaiban semmi fontosságot sem tulajdonítanak a szeptember 25-iki császári ediktumnak és a kínai kormány csak azt akarja vele elérni, hogy Németország föllépését enyhítse.

Brüsszel, okt. 1.

A *Petit Bleu* részleteket közöl *Five* belga alezredes missziójának meggyilkolásáról. *Five* két belga mérnökkel és nagyszámu szolgazeméllyel junius közepén elindult Huángsziból és Tibetig akart eljutni, de a boxerek utközből megtámadták és mindnyájukat megölték. *Five* alezredes Lipót királynak speciális küldöttje volt és kihallgatást nyert az özvegy császárnénál, a kinek átadta a belga király értékes ajándékát. *Five* nyilvánvalóan az özvegy császárnénak lett áldozata.

London, okt. 1.

A *Daily Mail*-nak jelentik Takuból 27-iki kelettel: *Waldersee* gróf állására nézve, úgy látszik, egy kis félreértés támadt. Az orosz, francia és amerikai tábornokok nem akarnak alkalmazkodni a *Waldersee* gróf megérkezésével teremtett helyzethez és csak a harcstéren akarják elismerni főparancsnokságát.

London, okt. 1.

A *Reuter*-ügynökségnek jelentik Tien-Csin-ből 28-iki kelettel: *Caselle* tábornok ma reggel ideérkezett és *Waldersee* gróf meglátogatása után Takuba megy, a hol meglátogatja *Seymour* tengerenagyot. Mihelyt onnan visszatér, a szövetséges hadak parancsnokai értekezletet tartanak. Tegnap este a németek *Waldersee* gróf tiszteletére fákhásmenetet és nagy takarodót rendeztek.

London, okt. 1.

Sanghai-ból jelentik a *Lafan*-ügynökségnek: A kínai császár mult szombaton a következő levelet küldte a német császárnak:

A kínai császár testvéri üdvözlését küldi a német császárnak. A váratlan fölkelésnek a többi közt az lett a követkevése, hogy az ön követét, *Ketteler* bárót, meggyilkolták. Az alárendeltjeim gyalázatosan cselekedtek és megszakították a felséggel való jó viszonyt. Ez az eset nagyon elszomorít engem és ma megparancsoltam *Kukáng* főtanácsosomnak, hogy *Ketteler* báró sirján engesztelő áldozatot hozzon. Megparancsoltam továbbá *Likunhi* főtanácsosomnak, hogy tegyen meg minden intézkedést, hogy a meggyilkolt követ holttestét Németországba szállíthassák. Utasítottam berlini követemet, *Luhájvánt*, hogy mihelyt a követ holtteste Berlinbe érkezik, a koporsónál újabb engesztelő áldozatot hozzon. Mélyen sajnálom ezt az esetet. Országaink azelőtt békében voltak egymással. Nagyon kérem felségedet, hogy tekintve közös érdekeinket, engedje meg, hogy a béketárgyalás mielőbb megindulhasson és hogy birodalmaink között az állandó béke mielőbb helyreállhasson.

Páris, okt. 1.

A kormány a kamarák elé, mihelyt egybegyűlnek, sárgakönyvet terjeszt a kínai ügyekről és a kínai expedícióra az év végeig még szükséges 39 millió franknyi hitelt fogja kérni. Minthogy a kamarák már 19 milliónyi hitelt megszavaztak és a kormány a parlamenti szünet alatt az államtanácstól 12 milliónyi hitelt nyitvatott magának, az ez évre igénybe vett hitel összege 70 millió frankot fog kitenni.

TÁVIRATOK.

Nagyszében, okt. 1. Seben vármegye mai közgyűlésén minden vita nélkül elhatározták, hogy Nagyszében és Szászebe városoknak hivatalos elnevezésük tárgyában hozott határozatait pártolólág terjesztik föl a belügyminiszterhez.

Lugos, okt. 1. A kornyorevai lakosság fellázadt. A csendőrok kénytelenek voltak fegyvert hasz-

— Oh igen, kedves férjcském, boldog vagyok!

Pierre szomoruan mosolygott.

— Ki tudja? ... Talán ... Ha még nem volna késő?

A nagy nap közeledése Mártának ünnep volt. Az újságok az ifju szerző művéről nagy zajt csaptak és ugy nyilatkoztak, hogy a darab nagyon jó.

— És miről szól a darab, te titkolódzó? — kérdé Dubreuil asszony?

— Majd meglátod ... Vig dologról ... a miken az asszonyok nevetnek!

Az, a mit a *Gymnase*-színházban előadtak azonban nem volt vigjáték, hanem dráma, egy mély érzelmekkel telt darab, a mely egy emberi szív legborzasztóbb fájdalmát tükrözi vissza. A blazirt közönség el volt ragadtatva és lelkesen tapsolt. Már az első felvonás után diadalhoz hasonló volt a siker és a tetszés fokozódott. Ez olyan remekmű volt, a melynek 500 előadást jósoltak és a mely szerzőjét a kedvencz írók közé sorozta.

Márta, gyönyörűen felöltözve, néhány barátal, köztük természetesen a gróffal is, egy proscenium-pályolyban ült. Már az első színi jelenetnél meglepetve föllégyelt. Ő ismerte ezt a történetet, a mely itt lejátszódott. Ugy tűnt föl neki, mintha a jegyes-kor és egykori boldog órák hű tükre volna. Apró, keztyűs kezeivel tetszéssel tapsolt, büszkén és boldogan a felett, hogy hallja és oly jól előadva, láthatja mindazokat a szép dolgokat, a melyek egykor boldogságát képezték. Szemeivel férjét kereste, a ki a közönség számára láthatatlan maradt és elrejtőzött a tetszésnyilvánítások elől.

A cselekmény második felvonásában gyorsan haladt előre; a házastársak között heves viszály keletkezik, oly viszály, melyben Márta ifju házassága első viharjaira ismert. Pierre kétségtelenül saját történetét mondja el ebben a drámában. Hisz ez nagyon érdekes! Mi fog most következni? Márta oly idegenül, oly közönyösen élt volt férjével, hogy a darab feilődését nem látta előre.

A harmadik felvonás kitűnő volt.

A drámában a férfi szenvedései mesterileg voltak elemezve, oly kegyetlenséggel, a mely a lemondásból, a szenvedésből és szerelemből származott. Az asszony szerepe pedig könnyelmű, gunyos gondtalanságával behatóan volt lélektanilag megokolva. A dráma a szó legszorosabb értelmében, mestermű volt.

Márta most már dobogó szível figyelt. Minden szó, a melyet a színészek kiejtettek, új törsturás volt neki. Hát lehetséges volt, hogy Pierre ily nagyon szenvedett és ő miatta? Mert ahhoz kétség sem fért, hogy ez elejétől végig az ő történetük volt. És még sem halotta sohasem, hogy panaszkodott volna!

És most mily borzasztóan büntette meg! Mily borzasztó vezeklés volt életének ez a képe, a melyet előtte feltárt! Tehát ez volt az ő képe, ez a színésznő, a ki itt, a színpadon, azt a szegény szerencsétlent győztri! És ez a nagylelkű, komoly férfi, a becsületes ember jó-ságos mosolyával, Pierre volt?! Eközben a szerző nevét lelkesen üdvözölték.

— Bravó, bravissimo! — kiáltá a gróf, a ki a nélkül, hogy megértene, ült mögötte. — Kedves barátom, férje egészen tehetséges ember, a kiből majd faragunk valamit!

De Márta nem felelt. Halálsápadtság borította arcát és nehezen küzdötte le megindultságát, a mely erőt vett rajta.

— Fogadja el karomat, asszonyok legszebbike — folytatá magát meghajtva, a gróf.

— Nem, nem, most nem, mert ma este nagyon büszke leszek arra, hogy férjem karján jelenhetek meg. És Pierre elvezette, utat törve az őt üdvözölők tömegén keresztül! Az utcáig kísérték a barátok és kartársak, hogy bámulatukat tudtára adják.

De a mikor haza értek otthonukba, a hol annyi örömmön és viharon mentek keresztül, és Pierre becsukta az ajtót: Márta lábaihoz rogyott és könyek között kérte:

— Megértettelek, Pierre, bocsáss meg!

nálni. Három ember meghalt. A zendülés okának megállapítása végett a megyei főjegyzőt kiküldték a helyszínére. A hivatalos körökben azt hiszik, hogy ismét az elfoglalt legelők felmérése adott okot az amugy is féktelen természetű nép fellázadására.

Bécs, okt. 1. A király e hó 3-án délután Radmerbe utazik szarvasvadászatra és ott marad 8-áig. A vadászatban résztvesznek Lipót és György bajor hercegek és Ferenc Szalvátor főherceg.

München, okt. 1. *Erzsébet* bajor hercegnőnek *Albert* belga herceggel holnap leendő egybekelése alkalmából ma délután *Luitpold* regenshercegnél nagy díszbéd volt, melyen az esküvőre eddig ideérkezett összes fejedelmi személyek, köztük *Károly* román király, a *Hohenzollerni* fejedelem, *Ferencz Salvátor* főherceg és a monakói fejedelem, továbbá a diplomáciai kar, a miniszterek, valamint az udvari és állami méltóságok vettek részt. A lakoma folyamán *Luitpold* regensherceg a jegyest, *Károly* román király a *Wittelsbach*-házat köszöntötte fel.

A király köszönete.

Trieszt, okt. 1.

Görcz-Gradiska valamennyi helységében a helytartóság következő hirdetését tették közzé:

Ó császári és apostoli királyi felsége legfelsőbb megbízásából köztudomásra hozom ó felsége következő kérését: Trieszt, 1900. szeptember 30. Goes gróf császári és királyi helytartó.

Kedves Goes gróf! Noha már megérkezésemkor is meg voltam róla győződve, hogy a magasztos emlékünnepen, a melyet most megültünk, általános részvétellel találkozom, azok a rendkívül szíves és lelkes tüntetések, a melyeknek tanuja voltam, mégis meghaladták minden várakozásomat. Tudom, hogy ezek a tüntetések olyan szívből fakadnak, a melyek erősen ragaszkodnak a trónhoz és birodalomhoz és boldog vagyok, hogy hűséges görcei és gradiskai népem és mindenek élen a tartományi főváros éreztette velem, hogy az oly fényesen nyilvánított érzelmekből, valamint az én személyemre is vonatkozathatók. Legbensőbb megelégedés és hála tölti el tehát szívemet, a mely épp olyan szeretettel fordul feléjük és megbízom önt, hogy ezeket az érzelmeimet, ugyintén teljes elismerésemmel, a lakosságnak az ünnepek alatt tanusított magatartásáért köztudomásra hozza.

Görcz, 1900 szept. 30-án.

FERENCZ JÓZSEF, s. k.

Trieszt, okt. 1.

Mielőtt ó felsége tegnap Nabrezinában az udvari szalónkocsiba szállt, a helytartó előtt újra legbensőbb örömmel nyilatkozott arról a nagyszerű és szíves fogadásról, a melyben a tartomány minden részében részvétel, a hol csak megfordult. Különösen örült ó felsége a tanuló ifjuság tömeges megjelenésének és látható jókedvének. Végül még egyszer örömet fejezte ki az ünnepek fényes lefolyásáról és arról a példás rendről és magata tásról, a melyet a tartomány lakossága az egész idő alatt tanusított.

A persa sah Törökországban.

Konstantinápoly, okt. 1.

Tegnap este a Jildiz-palotában a persa sah tiszteletére díszbéd volt, a melyben résztvett a szultán, a sah és kísérete és a főbb török méltóságok. A szultán a persa nagyvezirnek a gyémántos Imthiaz-rendjelet adományozta.

Apróságok.

A képviselőház összeül. Azt mondják, hogy viharok lesznek; vannak, a kik fekete föllegek hőmpolygását látják. Várják, hogy út a szárazmenkő a bársonyszölyékbe.

Nem kell félni. A miniszterelnök gondoskodik viharágyukról. Már meg is töltötte bonbonokkal.

Hatfontosokra talán nem is igen lesz szükség.

*

Azt is halljuk, hogy a szabadelpárton az emberek már ki sem ismerik magokat a sok árnyalattól. A képviselők se tudják, ki melyik párthoz tartozik. A kormány nem tudja, hogy kire számíthat és kire nem.

Pedig mily könnyű tájékozódni. Csak az egyszeri cigány-aratók adományáról kell megemlékezni. Körültek a tüzet és úgy melengették a rézszerű lábaikat.

— Munkára more! — riadt reájuk a botos ispán.

— Instáljuk alássan, nem tudjuk, kinek melyik a lába a sok közsül! — szabadkoznak a dadék.

— No, majd megmutatom én mindjárt, hogy megtaláljátok a lábatokat, — szólt az ispán és közbök vágott a karikással.

Ettől valamennyien talpra állottak; egyik sem kereste már a lábát.

A pártot talpraállító karikás-ütés — a mint halljuk — nem késhe-tik már soká. A miniszterelnök nyilatkozni fog és akkor kitudódik, hogy ki legény a talpán. Addig csak sütkérezzenek a dadék a Lloyd-beli tüzhely körül.

Hazafiatlan határozat.

Az ország azon vidékéről, hol a nemzeti ügynek a legnagyobb támasza volna szüksége, az éjjel megdöböntő hírt hozott a táviró, beszámolván arról a határozatról, melyet Brassó vármegye törvényhatósági bizottsága mai ülésén mondott ki. Közöljük a tudósítást egyelőre minden kommentár nélkül fentartván magunknak, hogy a dolog érdeméhez hozzájáruljunk akkor, ha majd a kormány, a melyhez a határozatot *Moór* Gyula hazafias főesperes meglebbeszte, nyilatkozott. A tudósítás így szól:

Brassó, október 1. Brassó vármegye törvényhatósági bizottságának mai közgyűlése többek között tárgyalás alá vette az országos törzskönyv bizottság határozatát, mely szerint Brassó városának hivatalos neve Brassó legyen és ezzel kapcsolatban a magyarok felebbeszését Brassó város azon határozata ellen, mely *Brassó város hivatalos nevéül Kronstadtot* öhajlja.

Moór Gyula főesperes a nemzetiségi törvényre hivatkozva, mely szerint az

állam hivatalos nyelve a magyar, a törzskönyvbizottság határozatát pártolta és Brassó város határozatának feloldását kérte. Indítványát *Orbán* Ferencz, a Brassó név régebbi keletét bizonyító adatokkal, *Zakariás* János a magyar államalkotó faj szupremáciajára hivatkozással, *Romhauer* Emil pedig annak kimutatásával támogatta, hogy a szászok érdekeinek, szertelen igazgatásainál fogva, maguk a szászok legnagyobb ellenségei.

Szász részről, *Thomas*, *Lassel*, *Römer* és *Scheil*, *Sindel* szász papok, oláh részről *Leengeru* ügyvéd védte a „Kronstadt” elnevezést. Kinos benyomást tett, hogy *Lassel* forradalommal fenyegetődött, *Römer* a jegyzőkönyv hűségét gyanúsította, *Sengeris* pedig kijelentette, hogy a magyarság azért magyarizál, mert gyöngének érzi magát az állam fentartására.

Mauer Mihály főispán ezeket a szónokokat a legerélyesebben rendretasította. A magyarok éljenzése és tapsai között jelentette ki, hogy a magyarság nem tart ellenségeitől és a mint ezer évig fentartotta az államot, ezután is fentartja, ha Isten akarja, sok ezer évig de *dákórománia* nem létezik soha!

A közgyűlés szótöbbséggel jóváhagyta a város határozatát. *Moór* Gyula főesperes a közgyűlés ezen határozata ellen azonnal felebbeszést jelentett be. Az ügy izgalmas tárgyalása 3 és fél óráig tartott. A magyarság nem győzi dicsegni a főispán tapintatos és erélyes eljárását.

Azon előfizetőinket, kiknek előfizetése szeptember hó 30-án lejárt, arra kérjük, szíveskedjenek előfizetéseiket minél előbb megújítani, hogy a lap szétküldésében fönnakadaz ne történjék.

HIREK.

Az új cigányprimás.

Ma szerepelt hivatalosan először a legújabb és talán legérdekesebb cigányprimás, *Zöld* Marci, ki lemondva főhadnagyi rangjáról, beállott a *Rácz* Gyula bandájába s ma este már az Emke kávéházban húzta a szebbnél szebb szomorú és tüzes nótákat. Mint az olvasóink előtt már ismeretes, *Zöld* Marci Balázs Kálmán temetésén már mint pályatárs jelent meg és játszotta az elhunyt cigányprimás kedvenc nótáit.

A közönség jóelőre értesült arról, hogy *Zöld* Marci az Emke-kávéházban fog bemutatkozni. El is lepték már kora este a kávéház asztalait. Emberember hátán tolongott, ki- és bejárt a nép, úgy, hogy valóságos bucsujárhely volt ma ez a kávéház.

Kilencz órakor fölkel helyéről a frakkba bujt, volt főhadnagy, hegedűt és vonót vett a kezébe és a

Volt nekem egy szép szeretőm
Nem is olyan régen . . .

cimű nótába kezdett. Érzelemteljesen játszott, mint igazi cigányhoz illik. A közönség zajosan megtapsolta és a deli primás elegáns meghajlással köszöntö meg az ovációit.

Zöld Marci 23 éves és igen csinos legény. Fekete bajusza hetykén van fölpödörve, míg haját ketté választva viseli. A nézőre, illetőleg hallgatóra,

igen jó benyomást tesz a cigányprimás megjelenése. Mai játékára csak egy megjegyzésünk van. Nagyon is szubtilisan játszott. De hát tekintsünk el mai játékától és ne mondjunk bírálatot, mert, mint ő maga mondta, — nagyon trémázott. A mi érthető is, mert a ki a fegyverforgatáshoz, a katonaelethez van szokva, annak nagy feladat vonóval és hegedűvel a közönséget lelkesíteni.

— **A gödöllői kastélyból.** A szép gödöllői királyi kastélyból jóformán több „udvari hírt” közölhetünk, mint a magyar székesfőváros ékességét képező budai várpalotából. *Erzsébet* királyné szobrának ügye szépen fejlődik; a szobor-bizottság egyik ülésén bejelentették, hogy *Róna* József szobrász két újabb szobormintát terjesztett be. A királynak be fogják mutatni, a mint Gödöllőre érkezik. Fényesen végződtek az ideai szarvasvadászatok Gödöllőn; a toszkánai nagyherceg, *Lipót*, *György* bajor hercegek is részt vettek bennök. Husznál több szarvast ejtettek el. Egyetlen napon ejtett el *Lipót* herceg egy 18, egy 16 és két 14 agancsos szarvast, *György* herceg ugyanekkor egy 14 és két 12 agancsos szarvast lőtt. — *György* herceg folyó hó 27-éig időzött Gödöllőn, mikor este a gyorsvonattal Münchenbe utazott. — A toszkánai nagyherceg, mióta Gödöllőn tartózkodik, egészen jól érzi magát, csuszos bántalmak nincsenek, csaknem teljesen megszűntek. Kitérő szímben van és majd mindennap vadászik *Pettera* Hubert fővadászmester társaságában. Legtöbb idejét tölti a pompás királyi parkban.

— **A flu becsteléért.** Tiszteletreméltó apai érzések és nemesen buzgó felhevülés forrásából, nem pedig közönséges nyilttéri okvetetlenkedésből eredő nyilatkozatot olvasnak a „Rozsnyói Híradó” című lapban. Így hangzik: *Nyilatkozat.*

Azon híresztelésekkel szemben, hogy *Rozsnyón* állomásozó hadnagy *flamnal* levő nő nem a testvére, mint apa, kijelentem, hogy az szemtelen rága'om s az, a ki ezen pletykát elindította, becstelen ember.

Sz. Keresztur, 1900. szept. 28.

Mánthó *György*,
áll. isk. igazg.

Mi is közöljük az erélyes enuncciót, hogy a félreértések és szóbeszédeknek minél alaposabban eleje vétessék.

— **Vonatösszeütközés.** Váczon az éjjel vasuti szerencsétlenség történt. A *Rákosról* inouló 228. sz. gyors tehervonat beleütközött a *Budapest* felőli vágányon álló négy személyszállító kocsiba. A mozdony felfordult és az utána következő kocsik teljesen összetörték a mozdonyt, amelyben négy ember volt. A kik mind a romok alá kerültek, közülök *Leitner* Oszkár államvasuti ellenőr, *Leitner* Izidor, az államvasutak zágrábi üzletvezetőjének fia és a fékező meghaltak. A mozdonyvezető és fűtő életveszélyesen megsérültek. A vizsgálat megindult, hogy a szerencsétlenségért kit terhel a felelősség.

— **Az oraviczai vasuti rablás.** Oraviczán elfogták *Gólya* József vasuti éjjeli őrt, kit azzal gyanúsítanak, hogy a pénzes vasszekrény elrablóiával összejátszott volna. A vasszekrényt még nem találták meg.

— **Gyárégés.** Csak két nap előtt támadt egy gyárban tűz. Ma

ismét gyári tüzről adunk hírt. Goldberger Sámuel F. fiait cégnek az Ó-Budán Lajos-utca 156. sz. a. levő festőgyára gyuladt ki. A tűz a kétemeletes szárító-kamarában keletkezett, a hol gőzhengerek szárítják a megfestett árukat. Deutsch Zsigmond és Krausz Mihály alkalmazottak vették észre a tüzet. Csakhamar az I—III. ker. tűzörség kivonult. A tűz ekkor már az egész épületet lángba borította. Fél 12 óra azonban sikerült eloltani a nagy tüzet. A kár meghaladja a 40.000 koronát. A megjelent Sajtó ügyeletes rendőrtisztviselő megállapította, hogy a tüzet a gyári őrgondatlansága okozta. Ennek vigyázni kellett volna a szárító-épületben, e helyett azonban a szomszéd korcsmában ivott. A rendőrség öt rögtön letartóztatta.

— **A butorgyári tüzesethez.** A Feivel és Zaitschek-féle gyárban pusztított tüzeset alkalmából tegnap délután tartotta meg a tűzvizsgáló bizottság *Markusovszky* Béla segédtsízt vezetésével a vizsgálatot, mely szerint valószínű, hogy a Wagner-féle gyár kéményéből kipattant szikra okozta a tüzet. A gyárhelyiségnek tetőzete s padlása lett martaléka az elemnek, a mely az épületben 4500, árukban pedig mintegy 9000 forintnyi kárt okozott, a mely azonban megtérül, mert a gyárat biztosították.

— **Három ember a vonat alatt.** Ma három embert gázolt el Budapesten a vonat. *Cesli* Pál ferencvárosi korcsmáros a ferencvárosi pályaudvarra akart menni a sinek mentén. E közben a bécsi gyorsvonat elgázolta őt. Haldokolva vitték este 7 órakor a Szent István-kórházba. A Csömör-úton pedig a keleti pályaudvarról jövő tolató mozdony ma délután 5 órakor *Szabó* József vasmunkáson és áldott állapotban levő feleségén ment keresztül. A mozdony kerekai annyira összeroncsolták a házaspárt, hogy mindkettő rögtön meghalt.

— **A Széchenyi-szobor elhelyezése.** Az ellopott és újra megkerült Széchenyi-szobrot közelebb fölállítják régi helyén, a Svábhegyen. A budapesti hegyvidéki Turista Egyesület, mely a szobrot csináltatta és megőrzés végett a városnak átadta, átiratban kéri meg a fővárost, hogy a svábhegyi műemlékek megőrzéséről hathatósabban gondoskodjék.

— **A Rigler-gyári sztrájk megszünt.** A Rigler Gézának 200 női- és 40 férfimunkása már hetek óta sztrájkolt. A sztrájk ma végre a munkások győzelmével befejeződött. Az igazgatóság ugyanis a 10 órai munkaidőnek 9 óra alá való leszállítását elfogadta.

— **Pestmegye közgyűlése.** Pest-Pilis-Solt-Kiskun-vármegye e hónap 8-án, hétfőn és a szükséghez képest a hétfőt követő napokon tartja évnegyedes közgyűlését.

— **Olasz lap Jókai Mórról.** A „*Natura ed arte*“, tekintélyes olasz folyóirat, mely Rómában és Milánóban is megjelenik, egyik közelebbi számában több oldalra terjedő közleményt szentel *Jókai* Mór munkásságának. Az érdekes közlemény Jókainak kivált regényíró-működését méltatja. A tárgyismerete és éles ítélése által kitűnő bíráló kiemeli Jókai csodás fantáziáját, magyaros zamatát, felülmulhatatlan termékenységéről pedig a következőket jelenti ki: „Minden kor, minden nemzet, különösen a miénk, adott az irodalomnak termékeny szellemeket; ám őszintén szólva, sem az ó-, sem a modern korban nem volt és nincsen

oly fáradhatatlan munkássága, oly csodálatos termékenysége író, mint e magyar író“. *Jókai* lángelméje tehát — a mint látjuk — folytonosan hódít s a kényes izlésű olasz kritikai tribunák előtt is diadalmasan állja meg helyét.

— **Itt az ősz.** Tény, hogy itt van és annak konstataciója nem kerül nagy fáradságba. Hogy van mégis, hogy erről az egyszerű tárgyról vidéki lapjaink nagy sokasága ugyanegy vezércikket közöl? „*Itt az ősz*“ című vezércikket irt valaki és — az illető könyvnyomtatás után — csupán az előtűnk fekvő lapok közül *nyolc* közölte. Ez nem természetes fejlődés, ez szomorú stagnálása a különben oly élénk és változatosan szerkesztett vidéki lapoknak. Tessék a helybeli tehetségeket felhasználni és fejleszteni, csakis így lesz a vidéki sajtó, mint sokáig volt, a központi hírlapirodalom előlökölője.

— **Meteor.** Ritka természeti tünelmenynek voltak szemtanúi f. hó 26-án *Tápió-Völgy* lakói. Szerdán d. u. 4 óra 10 perckor a *Tápió-Sághoz* tartozó *Pusztá Zsiger* fölött mintegy 500 méter magasban, felféren izzó meteor tűnt fel s óriási sebességgel rohant *Tápió-Bicske* tornya felett délkelet felé a Zagyvasíkságnak. Mintegy 10 másodperc múlva hatalmas durranás riasztotta fel a község lakóit, a kik rémülettel hallgatták a mennydörgésszerű robajt, a mi a durranás után mintegy 20 másodpercig tartott. A fényes nap dacára a meteor vakító fehér sugarat szórt széjjel a derült kék égbolton. A vidék lakossága rémülete meséket költ a jelenségből s izgatottan tárgyalja a ritka esetet.

— **Rendőri hírek.** *Szurkálás.* *Mévi* János napszámos az éjjel összeveszett az Ó-Buda-utca egyik vendéglőjében *Dezsi* János társával, a kit életveszélyesen megsebesített. *Két öngyilkossági kísérlet.* *Freund* Sándor 25 esztendő s pék az éjszaka Külső Váci-ut 80. sz. alatt levő lakásán borotválva fölmeteszte az ereit és szíve fölött sebet ejtet a mellén. — Ugyancsak fölmeteszte ereit *Dobita* Lajos 27 esztendő s vasesztergályos, Rózsa-utca 11. szám alatt levő lakásán. Mindkettőt a Rókus-kórházba szállították.

Agyonvert munkás. A Hungária-ut 27-ik számú üres telkén ma holtan találtak *Migali* József vasöntő munkást. Mellette hatalmas dorong feküdt, a melylyel iszonyu sebeket ejtett rajta gyilkosa. *Migali* az éjjel több pajtásával a Városligetben mulatott s minden jel arra mutat, hogy czimborái agyonütötték. A halottat a bonczoló intézetbe vitték.

Elgázolt kocsis. *Ködmén* Rezső 25 éves kocsis ma reggel az Eszterházy-utca 6. sz. a. levő söraktár előtt lee ett a kocsijáról, a melynek kerekéi azután átmentek festén. Súlyos belső sérülésekkel került a Rókus-kórházba.

x **Örök Naptár.** Kétségtelenül a legeredetibb, legértékesebb és lepraktikusabb naptárak egyike az immár 3-ik kiadásban megjelenő *Bacsó*-féle „*Örök Naptár*“, melyet *Bacsó* Ferenc, fővárosi állami tisztviselő szerkesztett. Magában foglalja az *XVIII.*, *XIX.* és *XX.* század minden évének a naptárát, összesen 61 teljes, közönséges naptárt, melyek 1701-től a 2000-ik évig váltakozva érvényesek. A ki tehát egyszer megveszi, az egész életére minden esztendőre el lesz látva naptárral, mi által sok pénzt takarít meg s egyúttal a lefolyt évek naptárait is mindig kezében bírja, a mi igen érdekes dolog. Így pl. a többi közt megtalálhatja benne mindenki a maga születési évének naptárát s láthatja

belőle, hogy a hét melyik napján pillantotta meg a világot, — hogyan estek abban az évben az ünnepek, husvét, pünkösd stb. stb.

Rendszeres gyűjteményben közli továbbá az „*Örök Naptár*“ hosszú évszázadok időjárásai tapasztalatait és babonáit, melyekből komolyan vagy tréfásan mindig előre megmondhatjuk: milyen idő lesz? — Igen becses a világtörténelmi nevezetességeket tárgyaló fejezete is, mely gazdag anyagot szolgáltat mindenkinek minden körben az okos, szellemes és lebilincselő társalgásra.

Külső kiállítása pedig oly diszes, színpompás, hogy bátran helyet foglalhat a legelőkelőbb szalonok asztalán s ezért alkalmi ajándéknak is különösen ajánlható ez érdekes mű, melynek bolti ára 2 korona, de a „*Magyarság*“ kiadóhivatalában csak 1 koronára 20 fillér kedvezményes árban kapható. Ha ajánlott és bérmentes megküldés kívánatik, úgy még 35 fillér portó is mellékelendő.

x **Egészség — gazdaság!** ezt pedig csak a dupla villanydelejes-kereszt R. B. 86.967. sz. készülék által érhetjük el, melyről a következő bizonyítvány tanuskodik.

T. Müller ur Budapest, Vadász-utca 42R. Isten után halálával tartozom ön iránt, tehát vegye szíves üdvözlömet. Tudomására adom, hogy az időtől fogva, mióta a keresztet elküldte, nőm mindennap jobban érzi magát és háromheti használat után manapság teljesen jobban van, egészséges, ezért ajánlom minden felebarátomnak a dupla villanydelejes-keresztet R. B. 86.967. Vegye ismételt üdvözlömet és köszönetemet. P. Nagy Ferencz ácsmester, Jász-Árokszálláson.

Miután e bizonyítvány valódiságáért jótállunk, mindenkinek, a ki csuz, köszvény, astmatikus bajoknál, álmatlanság, fülzugás, neuralgia, migrén, szívverés, fej- és fogfájásnál, nemi elgyengülés, hideg kéz- és lábaknál, szivgörcsök, ágyvedvesség, gyengeség, szédülés, nagyotállás, idegbántalmaknál, influenza, sápkór, gyomor-görcs, ischias, vértótlás, görcsök, általános gyengeségi állapotoknál stb. szenved, a legmelegebben ajánljuk.

Ha valaki ezen, a beteg által írott és általunk bemutatott bizonyítvány valódiságában kételkedik, kérjük, hogy eredetijét, Müller urnál, Budapest, Vadász-utca. 42 R alatt tekintse meg; Müller ur kezekedik, hogy ha az illető e házirait eredetiségéről nem győződhetik meg, az utazási költségeket lakhelyétől Budapestre és vissza megtéríti.

IRODALOM, MŰVÉSZET.

* **A tékozló apa.** A Nemzeti Színház színpadán most folynak az utolsó teljes próbák *Dumas*-nak Párisban annyira fölkapott színművéből, a *Tékozló apából*. A czimszerepet *Náday* Ferencz játssza, a ki a darabot rendezi is. Nyilvános főpróba csütörtökön délelőtt tíz és fél órakor lesz a darabból, a melynek bemutatóját a budapesti közönség is érthető nagy érdeklődéssel várja.

* **A Népszínházban** e héten többször föllep *Fedák* Sári. Ma „*Toledában*“ aratott szintoly nagy tetszést, mint a bemutatkozó előadás s nagy számu közönséget is vonzott a színházba. Holnap ugyane darabot adják a „*Párisi élet*“ helyett, ugyancsak *Fedák* Sárral a főszerepben. Csütörtökön pedig, a király születésnapján, a „*Baba*“ esti előadásán lép föl a Népszínház kiváló tehetségű s gyorsan népszerűsége emelkedett új primadonnájára.

* **Az 1900—1901. évi téli kiállítás.** Az 1900—1901. évi téli kiállítás december hónap 1-én nyílik meg és

1901. január 15-ig marad nyitva. A bejelentés határnapja november 5-én, a beküldésé pedig november 15-én este 6 órakor jár le. A kik a tárlaton részt venni óhajtanak és meghívásban nem részesültek, forduljanak ez iránt a Műcsarnok titkári hivatalához.

* **Az Edison-társaság Kinában.** Az amerikai Edison-társaság, mely arra a célra alakult, hogy a világ legérdekesebb pontjain kinematogramm-felvételeket eszközöljön, most természetesen Kinában dolgozik. Felvételeiből esőnek a budapesti Uránia-Színház kapott ma New-Yorkon keresztül hét darab mozgó képet, melyeket Kina ma esti előadásában már be is mutattak. Ezek a képek bámulatos közvetlenségükkel frappaus hatást gyakoroltak. Különösen a *Sanghai* és *Hongkong* városok utcai életét mutató mozgófényképek életteljesek, valamint a kikötők örökös nyüzsgő képe. Érdekeségükkel kívánnak még az ópiumházak belső életéről és fülkéről felvett kinematogramok. Ezentul Kina minden előadásában sorra bemutatják az összes mozgóképeket.

* **Kegyeletlenség minden vonalon.** Igazán talál korszakunkra a régi jó poéta mondása:

„Ki multjára érzéketlen,
Szébb jövőre érdemtelen!“

Nagyjaink szobrai, emlékei pusztulóban, a legjobbak sírhelyeit is csupán a sajtó felszólalása mentette meg nagy nehezen a feldulástól. Kolozsvárról is gyönyörű hírt hallunk. *Gabányi* Árpád, a budapesti Nemzeti Színház tagja, a ki egyes festő, kolozsvári működésének idején több nagy művésznök, köztük *Egressy* Gábor, *Megeyeri* Károly és *Lendvay* Márton arcképeit megörökítette. A sikerült képeket, melyek a lerajzoltakra és rajzolóra való tekintetből is méltók lettek volna a megőrzésre, egyszerűen bemoszták és bepíngálták. Bizonyára nem a kőműveseket illetjük szemrehányással a szép emlék elpusztításaért.

* **Színészet a vidéken.** *Bereg* Oszkár, a Nemzeti Színház tagja, a nyári szezon *Krecsányi* Ignácznak Hódmezővásárhelytől működő színtársulatánál töltötte s e harmadfél hónap alatt kivívta magának a közönség szeretetét és csodálatát. A fiatal művész a minap tartotta meg bucsufelépését Hamlet szerepében s jeles alakításával valóssággal elragadta a zsufolt színház nézőközönségét, a mely tizenkétszer hívta őt a lámpák elé. Tisztelői nagy ezüstkoszorúval lepték meg s virágokkal halmozták el. Kivüle még *Kápolnay* Julia (Ofélia), *Réthy* Lajos (Horatió) és *B. Szabó* József (Laertes) tűntek ki.

* **Hoffmann meséi az Operában** A Magyar Királyi Operaháznak általunk is ismertetett munkaprogramjában a Hoffmann meséi is szerepel. Ezt az igazán operába illő nagy operettet már *Beniczky* Ferencz intendáns idejében is elő akarta adni a Magyar Királyi Operaház. A *Beniczky* regime alatt azonban, hogy hogy nem, elmaradt a Hoffmann meséi előadása, a melyet azonban *Mészáros*, az új igazgató, most ismét másorra tűzött. — Igen érdekes előadás lesz a Hoffmann meséi a Dalszínházban. Hoffmann Mihályi Ernő, a temesvári budai társulat kitűnő tenoristája fogja énekelni, a ki azonban előzőleg a *Mesterdalnokok* Dávidjában fog debutálni az Opera színpadán. A hármas nő szerepet *Bianchi-Bianca* fogja énekelni, a ki már javában foglalkozik ezzel a kiválóan érdekes szereppel. Ferenczet

Hegedűs, Lindorfot Beck fogja énekelni. — A Hoffmann meséinek operaházi előadása mindenesetre fölér egy premiérrélekedesség dolgában.

*** Ifjúsági előadások az Uránia Színházban.** A budapesti középiskolák igazgatói Molnár Viktor miniszteri tanácsos és Erdődy Béla főigazgató elnöke alatt értekezletet tartottak, a melyen elhatározták, hogy minden egyes fővárosi középiskola tanulói az iskolai év folyamán ötször fogja meglátogatni az Uránia Színház ifjúsági előadásait. Az iskola czéljainak megfelelőleg az Uránia Színház az eddigi enciklopédikus előadások mellett még a tanítás tervéhez illeszkedő szakelőadásokat is fog tartani. Mindenekelőtt Magyarország történetét Marczali Henrikől, Magyarország földrajzát Cholnoky Jenőtől és Páris Salamon Ödöntől nézik meg a tanulók.

*** A Munkácsy-szoboralap javára** a „Mücsarnok“-nál bejelentett adományok összege a legutoljára kimutatott 17.749 korona 24 fillérel együtt 23.497 korona rug. Ebből az összegből 2081 korona 93 fillér a művészek adománya.

*** A Mücsarnok plakátpályázata.** A „Mücsarnok“ vezetősége figyelmezteti a meg nem vásárolt plakátok szerzőit, hogy műveiket legfőbb három hónapig őrzi meg, azután lomtárba kerülnek.

*** A Magyar Színház új tagja.** A Magyar Színház igazgatósága Sötér Izabellát a mai naptól fogva a színház tagjainak sorába szerződtette. Sötér Izabella, mint vendég, már eddig is többször lépett föl a Magyar Színházban és mindannyiszor nagy tetszést aratott.

*** Passiójátékok Budapesten.** A Városligeti Színházban már megkezdődtek a passiójátékok próbái. A bibliai dráma, a mely a négy evangéliumból van összeállítva, fényes kiállításban, kórossal és zenével kerül előadásra és a színház ezek előkészítése miatt csütörtökig, október 4-ig zárva marad. Ekkor lesz bemutató előadása a passiójátékoknak, a melyek A megváltó vagy Jézus szenvedése és halála címen kerülnek színre.

Jegyek már október 3-án válthatók, előváltási díj nélkül. Az előadások hétköznapokon este 6 órakor kezdődnek és fél 9 óráig tartanak.

SPORT.

Budapesti löversenyek.

VI. nap.

(Kedd, okt. 2.)

Jelöltjeink:

- I. Parapluie—Dubarry.
- II. Ritka II.—Hamlet.
- III. Felleg II.—Fagon.
- IV. Schwajdnitz—Neleus.
- V. Ordur—Espace.
- VI. Hangya—Jagelló.

∞ A Budapesti Atlétikai Klub szeptember 29-én tartotta tisztújító közgyűlését a Rottenbiller-utcai iskola tornatermében. Megválasztották alelnökké ifj. Stieley Gyulát, Flóris Áron drt, titkárrá Barlos Árpádot, jegyzővé Hajós Dezsőt, pénztárossá Veres Lajost, ellenőrré Havas Lajost, szerzőssé Radvány Jenőt, ügyészé Blauner Márton drt, kapitánnyá Pick Pált. Az elnöki állás egyelőre betöltetlen maradt. Választották még tizenkét rendes választmányi tagot és négy póttagot. Elhatározták, hogy a rendszeres tornászást október 4-ikén kezdik meg.

TÖRVÉNYSZÉK.

§ Meghalt a vizsgálati fogságban. Jogászörökben nem régen nagy feltűnést keltett az a furfangosan kieszelt csalás, a melyet Weiler András elkövetett. Weiler ugyanis öv. Iby Dezsőnével, a kit két ember előtt nevelő anyjának Weiler Hugónénak adott ki, ezeknek, mint azonosági tanúknak szereplése mellett közjegyzői okiratokat készített, és ezek alapján fővárosi pénzügyintézetnél nevelőszülői ingatlanaira kölcsönt vett fel. De a turpisság kiszült és Weiler vizsgálati fogságba került. Ma reggel, miután szobáját kitalarította, lefeküdt ágyára és a mikor a kulcsár és az őr beléptek szobájába, halva volt. Holttestét a halál okának kiderítése céljából a boncoló-intézetbe vitték. A rendőrorvos véleménye szerint Weilert szívzselhűdés ölte meg.

§ Az elnyelt tízesbankó. Baksy Gábor tavaly július 8-án betévedt a

szigetszentmiklósi nagykorcsmába, ahol az ottlevőknek nagy áldomást fizetett. A fizetés után még maradt 130 frtja, a mit az összes jelenvoltak konstatáltak. Néhány perc múlva azonban Baksy 130 frtja eltűnt. A vendéglős azonnal lezárattott minden ajtót és a jelenvoltakat mind megmotozták, de az összeg nem került elő. Hirsch Jakab ácslegény és Máthé Lajos nyerges azonban a megmotozás alul megmenekültek, mert korábban távoztak. Rövid idő múlva Máthé visszatért a korcsmába és egy tizzel fizetett. A lopás gyanúja ezért rögtön reá hárult és fozozódott, a mikor Máthé zavarában a pénzt lenyelte. Ma került lopással vádolva a pestvidéki tövényssék elé, ahol mindent tagadott és azt állítja, hogy a tolvaj csak Hirsch lehetett. Ennek beigazolására több tanura hivatkozott, a kiknek kihallgatása végett a tövényssék a tárgyalást elnapolta.

KÖZGAZDASÁG.

= Darányi miniszter a lip-tóiaknak. Tudvalevő, hogy Liptó vármegyének népe leginkább juhtenyésztésből él és a juhnyájak javát a királyhágonfui és Mármaros megyékből szerzik be, de a nagy távolság következtében az érvényben levő szállítási díjak mellett a juhtartás semmi haszonnal sem jár. Darányi miniszter számot vetve a lip-tói szegény nép támogatást igénylő helyzetével, felkérte a kereskedelmi minisztert, hogy a lip-tói gazdasági egyesület részére Erdélyből és Mármarosból feladott egész rakomány juhokra a kedvezményes szállítási díjtelt adja meg, a mit a kereskedelmi miniszter készséggel teljesített. A lip-tói gazdasági egyesület a szállítási kedvezményt arra használja föl, hogy a legeltelestől élő népen segítsen.

= A XVI. őszi luxusszóvásár mai, második napja, rendkívül élénk, mozgalmalmas képet nyújtott, a mennyiben a délelőtti folyamán történt a Tattersall által adományozott díjak odaítélése, s egyuttal kiosztása. A bíráló bizottság a következőképpen alakult meg: Csepely Zoltán Elek altábornagy elnöke alatt Forster Géza, Steiger Gyula, Kiss Aladár, Somssich Andor, Szapáry Pál gróf és Muzslay Gyula voltak a jury tagjai. A díjazás reggel 9 órakor vette kezdetét s 11 órakor ért véget. Eredménye a következő:

A négyes fogatok I. díját Szapáry Pál gróf 272—275. számú fogata, a II. díjat Apponyi Géza gróf 228—231. számú fogata nyerte meg. Diszoklevelet kaptak: Farkas Zoltán (105—108. sz.) Tallián Vilmos (256—259. sz.) és Rosenfeld Lajos (35—38. sz.) négyesei.

A hintós fogatok első díját Károlyi Sándor gróf (319—320. sz.) fogata, a második díjat Beleszlin Dusan szörghői gazdálkodó (234—235. sz.), a harmadik díjat Szapáry István gróf (315—316. sz.) fogatai nyerték meg.

A jukker fogatoknál az első díjat Keglevich Gyula gróf (9—10. sz.), a második díjat Széchenyi István gróf (311—312. sz.), a harmadik díjat Török Gyula (165—166. sz.) fogatai nyerték meg.

Végül a hátsóknál az első díj nyertese Andrássy Sándor gróf (123. sz.) lova lett; a második díjat Tisza István gróf kapta 135. sz. lováért; a harmadik díjat Borhi György 243. sz. lovának ítelték oda. Diszoklevelet kaptak: Butler Ervin báró (115. sz.), Majthényi Béla báró (310. sz.) hátsói.

= A söröspalaczkok hitelesítése. A kereskedelemügyi miniszter tudvalevőleg elrendelte, hogy a söröspalaczkok 1901 július 1-től kezdve hitelesítetten kerüljenek forgalomba. Ez intézkedés úgy a hazai üvegyárak, mint a sörfőzdék, valamint a sörkereskedelem érdekeibe ütköztvén, ellene az összes érdekelt tényezők, a kereskedelmi és iparkamarák felszóltak. Ennek fogva a miniszter ez ügyben ma délelőtti értekezletet hívott össze, melyen Csörghő Gyula államtitkár elnökelt. Képviselek voltak a belügy-, a pénzügyminisztérium, 4 keresk. és iparkamara, a sörgyárak, üvegyárak és sörkereskedők. Az értekezleten az volt az egyhangú vélemény, hogy a söröspalaczkok hitelesítése kivihetetlen, mert a hitelesítés az üvegyártást nehezíti, drágítja a sör árát fokozza, a közönségnek előnyt nem nyújt, a sörkereskedelmet bénítja, millió koronákra rugna a használaton kívül helyezendő söröspalaczkok értéke. Azt is hangsúlyozták az érdekeltek, hogy jövőben egyöntetű palaczkok és pedig 45 és 65 centiliteres méretűek használtsanak, a meglévő különböző méretűek felhasználására pedig 4 évi idő engedtessek. Csörghő államtitkár köszönetét fejezte ki a megjelenteknek és megígérte, hogy a kívánalmakat lehetőleg figyelembe veszik.

REGÉNYCSARNOK.

A hőbortos hollandus.

— Elbeszélés. —

Írta: W. H. Réhl.

(Folytatás.) (3)

Különös, hogy leginkább kollégáitól tartózkodott, legfőképpen pedig a gyógyszerészekétől. Egyik alakját, mely az oroszán patikára nyílt, befalaztatta, hogy ne lássa a cégétábla fehér oroszánját. Soha senki sem tudott róla, hogy valaha beteg lett volna, hogy orvoságot használ, hogy önmaga gyógyítja-e magát? A szegény emberek ezt a hollandust csodadoktornak tartották és kezdetben kértek is tőle csodatevő szereket, de ő haragosan elűzte az alkalmatlankodókat. Szolgazemélyzetét egyedül egy leány képezte, de — bár jól fizetett és könnyen meg lehetett csálni — egy sem maradt

meg nála egy esztendőnél tovább, mert az unalom borzasztóan megviselte őket a magányos házban, a magányos ember oldala mellett. Ha egy ily cselédleány nála esetleg megbetegedett, tüstént a kórházba vitette; orvos még ekkor sem léphette át a küszöbét.

Üzleti ügyek az előszobában nyertek elintéztést; a beszélgetést a leány közvetítette az ajtóban. Csak a legfontosabb alkalmakkor lehetett az urasággal személyesen érintkezni. Nappali és hálószobáját senki sem látta még a leányon kívül, az is csak akkor, ha éppen takarított, vagy ha ebédhez terített. Az emeleti szobában néha napokig elidőzött a doktor, ide azonban még a leánynak is tiltva volt belépni, a miért aztán el is terjedt a hír, hogy ott rettentő a por és rendtelenség; a könyvek és ócska holmik összevissza heverték egy halomban.

Sokan azért mindezek alapján kételkedtek az ő hollandi származásában, de még az orvosi tudományá-

ban is, mert egy hollandus, ki a porban és piszokban jól érzi magát s azonkívül megelégszik három percentes kamattal is, épp oly hihetetlen volt előttük, mint egy doktor, a ki sohasem ír receptet s a ki előszobáját nem disziti föl csontvázal és spirituszba eltett szörnyszülőttekkel.

Az egyetlen ember, ki a mi különös doktorunkhoz hozzá tudott férközni, az öreg Söllbach volt, egy hajdani nassau-orániai tisztviselő, a ki félig-meddig földijének képzelte a hollandust. Kezdetben gyakorta meglátogatták egymást, de mivel-hogy később a doktor nem volt hajlandó elhagyni házát, a jó barát látogatásai is mindinkább elmaradoztak. Néha azonban mégis bekukkant a piactérielhagyott házba; tán a szájalom, vagy talán a kíváncsiság vezérelte ilyenkor oda. Tudni szeretete volna, tulajdonképpen mi baja ennek a különös, de mindazonáltal jólelkű embernek — és sokért nem adná, ha segíthetne

rajta, azaz életvidor társas lényűvé formálhatná vissza.

Doktor Vanderstraten kétségkívül mély érzésű férfiú volt, ámde mivel állandóan önmagába volt elmélyedve, örülten kutatva lelkében valami fekete pontot, lassankint minden kedve s életereje elhagyta őt, a külvilággal való érintkezést teljesen megszüntette. De mi volt ez a fekete pont? Söllbach ur vélekedése szerint Vanderstraten csodálatos tartózkodása az orvosoktól és gyógyszerészekétől odamagyarázható, hogy ez a szerencsétlen ember valamikor szomorú konfliktusba keveredhetett kollégáival, avagy talán — a mi még rosszabb — a saját orvosi praksisa keverhette bele valami tragikus esetbe, mely később egész életére kihatott. Söllbach ez irányban már többször tapogatózott a doktornál, de ez olyképp tért ki a kérdések elől, hogy ujabban már nem volt tanácsos a feleletet ki-erőszakolni.

(Folyt. köv.)

Házfelügyelők!

A melyik házfelügyelő hivatását jól betölteni akarja fizessen elő a „Budapesti Házfelügyelők Lapja“-ra, mert ebben mindig olyan közlemények jelen meg. Előfizetési ára negyedr évre 3 kor., fél évre 6 kor. Egyes példány 24 fillér. Előfizetőknak a kiadóhivatal házfelügyelői állást.

= Első Leánykiképzési Egylet
mint szövetkezet. Folyó évi szeptember hóban 1457 jutalékrész irattatott be és nászjutalékok fejében 58.646 K. 85 f. fizettetett ki. 1900 január 1-től szeptember 30-ig beirt összes jutalékrészek számba 11.280 és a kifizetett nászjutalékok összege 35.9801 K. 31 f.

= Kereskedelmi esti tanfolyamok. A kereskedelmi szakműveltséget terjesztő egyesület kereskedelmi esti tanfolyamait e hó 6-án a kormány képviselőjének jelenlétében megnyitja. Az egyesület jóhírnevű tanfolyamai mellett e tanévben még gépírási tanfolyamot is rendez, melyen az oktatás újabban kiválóan bevált módszer szerint fog megtörténni. Ugy ezen, mint a rendes kereskedelmi és nyelvi tanfolyamokon még néhány jelentkező felvehető. Beiratkozások az egyesület ügyvivő titkárságánál, (VI. Vörösmarty-utca 42.) eszközölhetők.

= A szent-gothárdi óragyár szanálása. A szent-gothárdi „Első Magyar Óragyár r. t.” tudvalevőleg csődbe került. Most a szombathelyi Mezőgazdasági Takaré- és Hitelbank vette kezébe a gyár ügyeinek rendezését olyképpen, hogy a 350.000 frt alapítókét leszállítja 50.000 frtra s így az összesen 420.000 frt passzív 120.000 frtra csökkenne, a mit a telekből, gépekből, árukészletekből, védjegyekből stb. álló aktívák messze meghaladják. A szükséges forgó tőke beszerzésére pedig kibocsát 1200 db 500 koronás elsőbbségi részvényt, úgy, hogy az alapítóké 100.000 K. törzs- és 600.000 K. elsőbbségi tőkéből állana. A részvények jegyzésére már kibocsátotta az intézet az aláírási tervezetet.

Időjárás.

Hazánkban a derült, száraz és meleg időjárás egyre tart.
Jóslat: Változás nem várható.
Hőmérséklet: Budapest 16-9, Ó-Gyalla 14-0, Zágráb 17-3, Szeged 15-3, Kolozsvár 12-4, Bécs 19-4, Róma 19-0, Berlin 13-1, Páris 14-9, Szent-Pétervár 4-2.

Budapesti gabonatözsde.

Nagyobb kínálat mellett a vételkedv csekély volt és lanyha hangulatával csak 16.000 mm. buza kelt el néhány fillérrel olcsóbb áron. A legmagasabb ár 7-80 K., a legalacsonyabb 7-20 K. volt.
Egyéb gabonaneműek közül 3000 mm. román tengeri 6-64 koronán, 3000 mm. árpa 5-90-6-65 koronán, rozs 6-50-6-82 koronán és zab 5-50-5-65 koronán került eladásra.
4 és fél órakor a következők voltak a záróárfolyamok:
Buza 1900. okt.-re 7.50-7.51
Buza áprilisra 7.98-7.99
Rozs 1900. okt.-re 7.05-7.06
Rozs áprilisra 7.41-7.42
Tengeri okt.-re 4.15-4.16
Tengeri máj-ra 4.15-4.16
Zab 1900. okt.-re 5.54-5.55
áprilisra 5.16-5.17

Budapesti értéktözsde.

A szombati áresés után ma ingadozó irányzat uralkodott a tőzsdén. Minden törekvés az árak emelésére megihusult és azért az ingadozások gyakoriak és elég jelentékenyek voltak, a szerint, a mint Berlinből jobb vagy rosszabb kurzusok érkeztek. A tőzsde alapjában véve meleg és minden erkölködés hiábavaló.
A helyi értékek piacza tartott. Athenaeum lánnya, 330 K. áru.
Valuták és ércváltók változatlanok.
A 4 órai zárhatkor maradt:
Osztrák hitelrészvény 644.75
Magyar hitelrészvény 660.—
Leszámitoló 426.—
Rimamurányi vasműv. 521.—
Osztrák-magyar-államvasut 657.—
Közuti-vasut 597.—
Városi villamos vasut 285.—

Állatvásár.

Kőbányai sertésplac. Október 1-én. Fialat nehéz (páronkint 320 kgron felüli súlyban) 97-98 fillér. Fialat közép (páronkint 251-320 klg.) 97-98 fillér. Fialat könnyű (páronkint 250 klg-ig terjedő súlyban) 98-99 fillér. Szerbiai: Nehéz (páronkint 260 kgron felüli súlyban) 95-96 fillér. Közép (páronkint 240-260 kgr. súlyban) 94-95 fillér. Könnyű (páronkint 240 klg-ig terjedő súlyban) 93-95 fillér. A sertésüzletirányzata: változatlan.
Budapesti juhvásár. Okt. 1. Felhajtott 5469 darab juh. Egységi árak: I. rendű ürükért 44-47 fill. kilogrammonkint, kivételesen 50 fill., (38-46 korona páronkint). Középmínőségű ürü 38-42 fillérig kilogrammonkint, (28-34 korona páronkint). Anyajuhok 36-42 fillérig kilogrammonkint (23-33 kor.-ig páronkint.) Raczkajuhok 19-27 fillér kilogrammonkint Szerbiai juh -25 fillérig kgkint Kiverési juh 14.-22 fillérig kgkint. Kecske 32 korona páronkint. A nagy felhajtás következtében jó minőségű ürükért 2-4 fillérig kgmonkint olcsóbban, silányabb minőségűek pedig alig voltak eladhatók.

Utána
Naila, a forrás tündére.
Balett 3 részben, 4 képb. Irták Nuijtes és Saint-Leon.
Kezdeté 7 órakor.

N É P S Z I N H Á Z.

A görögabszolga.
Operette 3 felv. Szövegét írta Owen Gall. Fordította Makai Emil és Pásztor Árpád.
Kezdeté 7 órakor.

MAGYAR SZINHÁZ.

Szulamit.
Zsidó daljáték 4 felvonásban. Kövessy Albert átdolgozásából írták Beöthy László és Makay Emil. Zenéjét összeállította és részben szerlette Donáth Ede.
Kezdeté fél 8 órakor.

URÁNIA SZINHÁZ.

K I N A.
3 részben, 200 vetített képpel. Irtá Weiss Róbert.
Kezdeté fél 8 órakor.

SZINHÁZAK.

(Kedd, október 2-án.)

NEMZETI SZINHÁZ.

Otello a velencei mór.
Tragédia 5 felv. Irtá Shakespeare. Fordította Szász Károly.
Kezdeté fél 8 órakor.

MAGY. KIR. OPERAHÁZ.

Jó éjt Pantalon ur.
Vig opera 1 felv. Szerlette Grisar Albert. Szövegét írták Locroi és Morvav. Fordította Ábrányi Emil.

Immár 3-ik kiadásban jelent meg a BACSÓ-féle

ÖRÖK NAPTÁR

a legszebb, legérdekesebb és legpraktikusabb naptár mindenki számára.

Szerkesztette:
BACSÓ FERENCZ.

Tartalmazza a XVIII., XIX. és XX. század minden évének naptárát, összesen

61 teljes, közönséges naptárt,
melyek 1701-től a 2000-ik évig váltakozva érvényesek. A ki tehát egyszer megveszi, az egész életében

minden esztendőre

ellátja magát naptárral, mi által sok pénzt takarít meg, — s egyuttal a lefolyt évek naptárait is mindig kezében bírja, a mi igen érdekes dolog. Külső kiállítás pedig oly díszes, hogy a legelőkelőbb szalonok asztalán helyet foglalhat, s ezért **alkalmi ajándéknak** is különösen ajánlható. — Bolti ára 2 korona, de a **MAGYARSÁG** kiadóhivatalában (Budapest, IV., Vármege-utca 11. sz.) **1 korona 20 fillér** kedvezményesen árban kapható. Ha ajánlott és bérmentes megküldés kívántatik, úgy még 35 fillér portó is mellékelendő.

Kávé

Első Budapesti Kávemagazin

Kávé

elvárolva és bérmentve, postán utánvétellel

4 1/2 kg. Portorico kávé 6 frt 50 kr.
4 1/2 kg. Cuba kávé 7 frt — kr.
4 1/2 kg. Mocca kávé 7 frt — kr.
4 1/2 kg. Jáva kávé 7 frt 50 kr.
4 1/2 kg. Gyöngy kávé 7 frt 50 kr.
1/2 kg. Csász. kev. tea 1 frt 50 kr.

Belák István
BUDAPEST,
VII., ker., Rottenbiller-utca 4. sz.

Tea

**Bőrbántalmakat, vérbajokat, ideg-
betegségeket és gyengeségi állapo-
tokat alaposan gyógyít**

Dr. FABINYI

v. kórházi orvos, specialista

oly módszerrel, melyet sok ezer betegnél biztos eredménynyel alkalmazott számos évi kórházi gyakorlatában. **Biztos siker folytán honorárium utólag is fizethető. Levelekre díjtalanul válasz; kívánatra gyógyszerek.**

Lakás: Budapest, VII., Erzsébet-körut 12., I. em.
Bejárat a léposónél. Külön váróterem.
Rendel: d. e. 9-3-ig, este 5-8-ig.

**A ki jó sérvkötőt akar,
forduljon bizalommal alanti céghez.**

Ajánlja kizárólag saját gyártmányu sérvkötőt, haskötőt, egyenestartót, suspensoriumalt, valamint az összes betegápoláshoz szükséges kötszereit. Készít minden testeknek Orthopedfüzőket, műlábakat és kezeket és minden e szakmába vágó kötszereket. Hivatkozom arra, hogy számos éven át a külföldön, kórházakban, mint sebészeti kötszerész dolgoztam és munkám a legelső tanároknál a legjobbnak bizonyult. Sérvkötő megrendelésnél kérem a test körméretét és hogy jobb, bal vagy kétoldalú sérvkötő szükséges. Ára egy oldalra 4 frt-től 6 frtig, két oldalra 8 frttől 10 frtig. Kizárólag egyedüli főraktár valódi francia és angol gummi és halhólyag különlegeségeken, tuczatja 120 krtól 6 frtig. Párisi óv-spongya Safeti-Sponges, tuczatja 4 frttől 6 frtig. Pessarium oclusivum méhveuo, hölgyeknek nélkülözhetlen, darabja 1.50 frt. Megrendeléseket pontosan eszközöl a legnagyobb discreció mellett

RADVANYI L.
sebészeti kötszer-gyáros
Budapest, VII., Erzsébet-körut 36

Herczeg és Horvát

Budapest, Kerepesi-ut 52. szám. Adria-szállóval szemben.

A főváros és vidéki közönség egyaránt érzi a rossz pénzviszonyokat! — Jelszó: Takarékoskodni kell!

Erre nálunk van alkalom, mert még eddig nem létezett árért adunk el

3.50 frt Szörme gallér	10 frt és följebb Angol ruhakelmék	65 kr.-tól 2.20 frt
4.35 frt Selyem utcai ruha	25 frt Paplan, legjobb fajta	4 frt
10-15 frt Pongis selyemruha	15-20 frt Selyempaplan minden színben	8.50 frt
9-17 frt Elegáns úszó kabátok	5-10 frt Fűgönyök két ablakra	2.40 frt
5 frt Legelegánsabb gallérok	4-20 frt Ágyterítő 3 darab	1 frt és följebb

Gyászruhák négy óra alatt elkészítetnek.

Kiadóhivatal:
IV., Vármegye-utca 11-13.

KIS HIRDETÉSEK

Kiadóhivatal:
IV., Vármegye-utca 11-13.

A kis hirdetések előre fizetendők. E rovatban minden szó egyszeri beiktatása 2 fill., vastagabb betűvel 4 fillérbe kerül. A kis hirdetésekbe a címzet és lakást is be lehet tenni minden külön díjazás nélkül. Felvilágosítást ad a kiadóhivatal. Levélbeli 'udakozdásokra pontosan válaszolunk, ha a szükséges postabélyeg beklüditik. Vidékről igen kényelmesen beküldhetők a kis hirdetések postautalvánnyal, mert a postautalvány szelvényére a kis hirdetés szövege is könnyen elfér. Az eljárás igen egyszerű, mert mindenki kiszámíthatja a kis hirdetés árát. Kis hirdetések félévetnek a kiadóhivatalban, IV., Vármegye-utca 11-13.

Kereskedelmi
és
Iparkalauz.
Beszerzési források.

Czimbalmaim,

melyek az illetékes zene-kapacitások által minden tekintetben a legkitűnőbbeknek vannak elismervé és így a hazai és külföldi kiállításokon az első díjat nyerték, 75 fttól különböző árban kaphatók. Mint hogy ez idő szerint a czimbalomnak pedálján és belső szerkezetén utólagos találmányom van, így javításokat és átalakításokat is elfogadok, a hang javulásért és tartósságért kezességet vállalok.

Habits Antal

hangszerkészítő mester.
Budapest, VII. kerület,
Erzsébet-körút 42. sz.
és Vörösmarty-utca
16. szám.
Árjegyzéket bérmentve küld.

Első magyar budapesti
cipő gyors javító-
intézet
Budapestben,
V., Marokkól-utca 2. sz.
Mindennemű cipőjavítás
gyorsan, szolidan és leg-
jutányosabban.

Egyházi szerek,
lobogók, képek és könyvek
legolcsóbban kaphatók:
Szüts és társánál,
Budapestben, IV., Ujvilág-
utca 2. sz.

Első magyar betűön-
töde részvénytársaság
Budapest, Dessewffy-utca
32. sz. Könyv- és címír-
sok. Rézlemlő gyártás. Me-
chanikai műhely.

Kitűnő,
valódi székelykonyha. Ebéd,
vacsora 20 forintért, a Fe-
hérlő szálloda éttermében.
Ürmösinél, Kerepesi-ut.
Legolcsóbb bevásárlási
forrás!

II. WEISZ LAJOS
BUDAPEST,
VII., Kerepesi-ut 22.
(Telefon-Hirmondó épület).

Saját gyártmányu
férfi- és nőruha nagy
raktára.

Mérték szerinti megrende-
lések a legújabb divat sz-
rint a legjobb minőségű
kül- és belföldi gyapju-
szövetekből a legelegán-
sabban eszközöltek.
feltűnő olcsó árak
mellett.

Butoriparosok,
Nemes és Lengyel Bu-
dapestben, IV., Kecse-
méti-utca 6. sz. I. em.,
ajánlják dusan felszerelt
raktáraikat, sajátkészít-
mnyű fa- és kárpitos mun-
kákban.

Képes
leve-
lező-
lapok.
Naponta újdonságok.
Nagybanl árak
vizonteladók. Árjegy-
zék ingyen és bérmentve.

Leitner M. L. és fia
papirkereskedésében,
BUDAPEST,
V., Váci-körút 18. sz.

Tengerifű 3 részű csinva-
matracz 3:50 kr. 2 sze-
mélyes atlasz cachemir-
paplan 3:50 kr (varrás
nélkül), négy gombhosszú
finom nyulékony bőrke-
ztyű 78 kr. Szővött tiszta
selyemkelme mint Taffet
és brocat átlag 88 kr.
Kapható, míg a készlet
tart. Steiner Simon ver-
senyáruházában Ki-
rály-utca 34. sz. a.
Kérném a címre ügyelni!

Magyarország
leghíresebb
úsvány-gyógyfor-
rásai a
Bikszádi
gyógyit mint a
drága Selters. A
Sztojhai
azonos a karls-
badival.
Bérlők: **Alroy**
Lajos és Károly,
Nagybánya.

10 forint

remek szabású férfi-öltöny,
mérték után, valódi gyap-
ju-szővetekből

Grünfeld Ignác
férfi-szabó,
Budapest, Népszínház-ut-
ca 27. Vidékre minták
bérmentve. 752 f.

Alapított 1871.
BLÁZEK ADOLF

késműves és műköszörüs
BUDAPEST,
IV., Eskü-ut 5. szám.
Főherceg Klotild palota,
Kossuth Lajos-utca foly-
tatása.

Zálogszedulákat,

tört és ezüstöt leg-
magasabb árban vesz
SCHILLER IZSÓ,
IV., Királyi Pál-utca
13 szám alatt.

Pénzkölcsönt
kötelezvényre, több évi
lefizetésre, katonatisz-
teknék (házassági óva-
dékra és óvadék czéljából
is), nyugdíjasoknak, hi-
vatalnokoknak, minden
hitelképes egyének előleg
nélkül kieszközöl a Pénz-
ügyi Merkur Budapest,
Király-utca 30. (Válasz-
bélyeg).

Okmánykészítő Vállalat!

Menyasszonyok.
Vőlegények.

Az Orsz. Esketési Ügy-
vivőség Budapest, VII., Ke-
repesti-ut 14. sz., mindenféle
okmányt megszerz. Ke-
resztülviszi és elvállalja a
házassági dispencziókat,
névmagyarosítást, minden-
fajta tiszti és katonai ügye-
ket, utlevél, állampolgársá-
got, örökbe fogadási ügyeket
és különböző engedélyek
megszerzését jogtanácsosa
segélyével. — Beszerzi a
házasságkötéshez szüksé-
ges összes okmányokat, en-
gedélyeket, elvégzi a kl-
hirdetés körül utakat. Ame-
rikai s minden külföldi
megbízásokat lebonyolít.
Ügyvivő: Kisteleki J. Sze-
gényeknek ingyen áll ren-
delkezésére a vállalat!

Kész
konyha-berendezés
állandó raktára
BÖLEJÓZSEF
asztalos-mesternél,
Budapest,
VIII., Stáhl-utca 1.

Lószőrmatracz
3 részű 15 kg. súlyban
csinvatból 14 forintért
kapható, míg a készlet tart.
Budapestben, IV. ker.
Teréz-körút 36. sz. a
kárptosnál.

Két
honvéd önkéntesi attila, ke-
véssé használt, igen jó
állapotban, rendkívül ol-
csón eladó, VI., Teréz-
körút 33. földszint 6.
5369

17 frtért
egy nagy fuvar, négy tel-
jes méter

kemény tűzifa,
száraz bükk- és gyertyán-
fa vegyesen,

4 méter puhafa
15 forint,

felaprítva, szállítva és pin-
czébe hordva. Legjobb mi-
nőségű porosz köszén szá-
kokban és fuvarban.

Megrendelések
Freud Lajos
(ezelőtt Freud és Duma)
tűzifa-kereskedőház,
V., Felsőrakpart 7,
intézendők. Telefon 695

Legszébb
alkalmi
ajándék!

Kedvezmény

Gyönyörű
kivitel!

„MAGYARSÁG“ előfizetőinek.

A ki a „MAGYARSÁG“ kiadóhivatalába
egy fényképet küld
5 forintért kap egy életnagyságu
gyönyörű kivitelű **platin-arcképet** pompás kartonon, 50 cm. széles-
ségben és 65 cm. magasságban.

Továbbá a következő gyönyörű kivitelű és élthű képeket:

Ő Felsége I. FERENCZ JÓZSEF király
a magyar honvédség parancsnokai élén.

Rézmetset 80/110 cm. nagyságban 3 frt 50 kr.
Ugyanaz 63/79 > > 1 > 50 >

Az 1848-iki és 1867-iki parlamentáris magyar kormányok
arcképcsarnoka:

Batthyány-miniszterium 1 frt 50 kr.
Andrássy- > > 1 > 50 >

BLAHA LUJZA művésznő
élthű arcképe 50/66 cm. nagyságban 1 frt — kr.

Vidékre csomagolással és díjmentes szállítással 50 krajczárral több.
Megrendelésnél az összeg fele kiadóhivatalunkba előre beküldendő, a másik
fele utánvétellel (Budapestben az átvételénél) lesz kiegészítendő.

Feltűnő
olcsóság!

„Magyarság“
kiadóhivatala
Budapest, IV., Vármegye-utca 11-13.

Legalkalma-
sabb
meglepetés!

MAGYAR SZENTKÉP-IPARVÁLLALAT.

A magyar ipar ez ágának hazánkban vallásérkölosi és fontos
közgazdasági jelentősége van. Ha a külföldre szivárgó összeg a
hazai gyártmányért itt marad: vagyont mentünk meg az országnak;
idegen ajku hveink pedig magyar tárgyú szentképek birtokába
jutnak.

Ez eszme által buzdítatva **Roskovics Ignác** festő-
művésznünknek a budai királyi palota Szent-István terme díszéül
festett és több más eredetie sokszorosítási jogát megszereztük s
a sorozat elseje gyanánt, nagy és kis formában

SZENT ERZSÉBET, SZENT MARGIT,
továbbá, **Zichy Mihály** egyik remekműve eredetije után,
SZÜZ MÁRIA és szülői
képeit adjuk, szines és fekete nyomásban.

Ezeket követi ugyancsak Roskovicsnak a Mária-radnai tem-
plom oltárképeül festett

„ANGYALI ÜDVÖZLET“ (Ave Mária),
továbbá ugyanannak
SZENT LÁSZLÓ és SZENT IMRE
képei és
SZENT ISTVÁN csoportképe.

A nagy képek 32 1/2 cm. széles és 50 cm. hosszúak és rai
díszüli szolgálnak, a különböző méretű kisebbek pedig imakönyvbe
valók.

Bővebb felvilágosítással és árjegyzékkel készséggel szolgál

A kiadó: **WERBŐCZY KÖNYVNYOMDA RÉSZVÉNYTÁRSASÁG**
Budapestben, IV., Vármegye-utca 11-13. (saját házában)